

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Fridas hage i Tjörns kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av områdena *Undervisning, Rektorns ledarskap* samt *Trygghet och studiero*. Syftet är att granskningen ska bidra till högre kvalitet där målet är en god utbildning i en trygg miljö.

Granskningen genomförs i 40 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala skolenheter. Fridas hage, i Tjörns kommun, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5 och 6 september 2017. Besöket genomfördes av Kristina Svensson och Bo Jersenius. Under besöket intervjuades elever, lärare, elevhälsan och rektorn. Därutöver genomfördes lektionsobservationer.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av de granskade områdena. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Sammanfattande bedömning

På Fridas hage har Skolinspektionen granskat följande tre områden: *Undervisning, Rektorns ledarskap* samt *Trygghet och studiero*. Skolinspektionen bedömer att de tre områdena sammantaget håller en *god kvalitet*, vilket är den högsta nivån av tre möjliga i Skolinspektionens regelbundna kvalitetsgranskning.¹

Skolinspektionen bedömer att undervisningen på Fridas hage i *viss grad* främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och målfokuserad. Lärarna arbetar för att anpassa undervisningen till elevernas behov, men arbetet med att utmana alla elever kan utvecklas. Eleverna ges möjligheter att utvärdera undervisningen utifrån målen i läroplanen. Granskningen visar dock att det finns en begränsad dialog och återkoppling om elevernas kunskapsutveckling mellan lärare och elever.

Skolinspektionen bedömer att rektorn på skolenheten i *viss grad* har ett aktivt ledarskap som styr och utvecklar verksamheten i skolan. Rektorn främjar lärares lärande och utveckling genom att ge möjlighet till kompetensutveckling och rektorn är lyhörd för lärarnas behov. I dialog med lärarna och elevhälsan diskuterar rektorn resursfördelning och fördelningen sker utifrån dessa diskussioner samt vad utredningar om elever i behov av särskilt stöd visar. Det framkommer dock att utveckling av utbildningen inte alltid utgår från skolenhetens samlade resultat och att det saknas tillräckliga analyser av kunskapsresultaten kopplat till undervisningen. Vidare visar granskningen att rektorn har intentionen att skolan ska verka för elevers lika rätt till en god utbildning, oavsett könstillhörighet. Tidigare rektor har tagit ansvar för att det finns personer med ansvar för jämställdhetsarbete på skolan samt att det finns på dagordningen vid arbetsplatsträffarna.

¹ För mer information om Skolinspektionens bedömningar, se bilaga "Underlag för bedömning i inspektion 2018" i detta beslut.

Slutligen bedömer Skolinspektionen att utbildningen i *hög grad* utformas så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. All personal bedriver ett främjande och aktivt arbete för att förebygga kränkande behandling av elever. Personalen har strategier för att säkerställa studiero och det finns ett gemensamt värdegrundsarbete på skolan. Arbetet är känt för skolans elever och personal och syftar till att skapa trygghet och motverka kränkande behandling. Lärarna kan dock bättre tydliggöra för eleverna vad som händer med den information eleverna lämnar om någon skulle bli kränkt samt bättre informera eleverna om vad de ska göra om någon vuxen skulle kränka dem.

Identifierade utvecklingsområden

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom de områden som granskats bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande delar:

- Att lärarna ger eleverna en återkoppling om vad de behöver utveckla utifrån läroplanens och kursplanernas krav i samtliga ämnen som de får undervisning i och hjälper eleverna att se sin kunskapsutveckling.
- Att rektorn systematiskt och strukturerat följer upp och analyserar utbildningens resultat och utifrån analysen beslutar om och genomför åtgärder för att ytterligare förbättra undervisningen.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens värderingar av de tre granskade områdena. Till två områden finns utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat för att ytterligare höja kvalitén inom området.

I beslutet finns det i förekommande fall endast ett utvecklingsområde framtaget per bedömningsområde, detta även om Skolinspektionen har identifierat flera delar inom området som kan utvecklas. Detta då utvecklingsområden syftar till att stödja skolan där det största behovet finns för utveckling.

Notera att Skolinspektionen kan identifiera ett utvecklingsområde även inom ett bedömningsområde som Skolinspektionen har värderat som välfungerande.

Bedömningsområdet undervisning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen på skolenheten Fridas hage i *viss grad* främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven.

De intervjuer och observationer som Skolinspektionen har genomfört visar att undervisningen är målfokuserad och strukturerad. I intervju med elever och lärare framkommer att lärarna tydliggör undervisningens syfte under lektionerna och eleverna är medvetna om att det finns ett mål för det de arbetar med. Skolinspektionens observationer av undervisningen bekräftar detta. Målen ska enligt lärarna vara begripliga för eleverna och inte för långsiktiga för att motivera eleverna.

Lärarna uppger att det inte finns ett gemensamt arbetssätt för hur lärare arbetar med att ge eleverna strategier i sitt lärande. Lärarna ger några exempel på hur de gör, såsom att leta efter nyckelord i texten eller att uppmana eleven att se om och hur eleven har löst liknande uppgift tidigare. Eleverna uppger att det beror på vilket ämne det är om läraren är bra på att hjälpa dem så att de lär sig. Eleverna anser inte att lärarna talat om för dem hur de ska göra om de inte förstår en uppgift och det förekommer att de får sitta överksamma för att vänta på hjälp.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna har höga förväntningar och tilltro till elevernas förmåga och strävar efter att forma en undervisning som är utmanande för alla elever. Även om lärarna uppger att de nog har jobbat mer med att lyfta elever som har svårigheter än de som behöver mer utmaningar, ger lärarna flera exempel på hur de gör för att anpassa undervisningen till elevernas behov såsom att ge elever individuella scheman, ha en medveten placering i klassrummet och olika nivåer på innehåll i arbetsuppgifter. Vid intervju med elevhälsan uppger de att de anser att lärarna är bra på att utmana eleverna och lägga undervisningen på rätt nivå. Flera elever ger vid intervjuerna uttryck för att undervisningen är lagom utmanande för dem men det finns även elever som inte anser att det är så.

Granskningen visar att det finns en begränsad dialog och återkoppling om elevernas kunskapsutveckling i undervisningen mellan lärare och elever. Av

granskningen framgår vidare av intervju med lärare och elever, att lärarna på olika sätt utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. Eleverna ger dock uttryck för att de inte tillsammans med lärare har samtalat om vad som framkommit vid utvärdering av undervisningen och kan inte se att deras åsikter har gjort skillnad.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området undervisning bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna ger eleverna en återkoppling om vad de behöver utveckla utifrån läroplanens och kursplanernas krav i samtliga ämnen som de får undervisning i och hjälper eleverna att se sin kunskapsutveckling.

Eleverna ger vid intervjuer olika uttryck för om lärarna berättar för dem vad de kan och vad de behöver utveckla. De ger exempel på att det finns lärare som visar på målen för att visa eleverna vad de gjort och kan, men att det varierar mellan lärare och ämnen om de får återkoppling på sin kunskapsutveckling eller inte. Lärarna uppger att eleverna deltar i diskussionen om var de ligger i lärandet, men att det främst gäller ämnena svenska, engelska och matematik. Lärarna berättar att den individuella återkopplingen främst sker vid utvecklingssamtalen, men det förekommer också att eleverna ges återkoppling i samband med undervisningen. Lärarna ger uttryck för att det är svårt för dem att återkoppla vad eleverna kan och vad de behöver utveckla i samtliga ämnen eftersom det inte finns samma stödmaterial för bedömning som det finns i svenska, engelska och matematik. Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att starta ett utvecklingsarbete som syftar till att i undervisningen ge eleverna återkoppling angående elevernas lärande och kunskapsutveckling i samtliga ämnen som eleverna får undervisning i.

Enligt skollagen ska eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens utveckling.² Vid planeringen av undervisningen bör lärare enligt Skolverkets allmänna råd identifiera vilka delar av kunskapskraven som bedömningen ska utgå ifrån i det aktuella arbetsområdet och avgöra hur eleverna ska få visa sina kunskaper.³ För att följa och stödja elevernas kunskapsutveckling säger forskningen att bedömningen behöver vara en integrerad del i undervisningen där den enskilda eleven får en konstruktiv återkoppling. Detta då en informationsrik och tydlig återkoppling är gynnsamt för elevernas lärande.⁴ Enligt Skolverkets allmänna råd med kommentarer behöver bedömningen, för att följa och stödja elevernas kunskapsutveckling, vara en integrerad del i undervisningen där den enskilda eleven kontinuerligt kan få återkoppling på *vad* eleven hittills har utvecklat, *vad* eleven behöver utveckla för att nå kunskapskraven samt *hur* undervisningen ska ge eleven möjlighet att utveckla detta.⁵

Bedömningsområdet rektorns ledarskap

Skolinspektionen bedömer att rektorn till *viss grad* har ett aktivt ledarskap som styr och utvecklar verksamheten i skolan.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i sitt arbete främjar lärares lärande och utveckling. Lärarna ger flera exempel på hur rektorn möjliggör kompetensutveckling och att rektorn är lyhörd för lärarnas behov. Rektorn säger att han genom kompetensutveckling vill ge förutsättningar för att undervisningen ska utvecklas. Behovet kan bland annat framkomma vid medarbetarsamtal och klasskonferenser. Flera av kompetensutvecklingsinsatserna är gemensamma

² 3 kap. 4 § skollagen (2010:800)

³ Skolverket (2011). *Planeringen och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer, s.12, Stockholm: Fritzes.

⁴ Håkansson, J. och Sundberg, D.(2014). *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Natur och Kultur Akademisk.

⁵ Skolverket (2011). *Planeringen och genomförande av undervisningen – för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer, s.19, Stockholm: Fritzes.

för lärarna, men det finns även möjlighet att få individuell kompetensutveckling om en lärare efterfrågar och har behov av det.

Rektorn har tillsammans med lärare och elevhälsa använt skolenhetens samlade resultat i sina diskussioner kring utveckling av undervisning. Vid intervjuer ges olika exempel på utvecklingsinsatser som pågår för att ytterligare förbättra undervisningen. Det framkommer dock att det inte i samtliga ämnen görs systematiska analyser som grund för att utveckla utbildningen.

Skolinspektionen kan i granskningen konstatera att rektorn fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas behov och förutsättningar. Detta visar sig genom att rektorn i dialog med lärarna diskuterar resursfördelningen och att fördelning sker utifrån dessa diskussioner samt vad utredningar om elever i behov av särskilt stöd visar. Vidare uppger rektorn i intervju att han har en intention att skolan ska verka för elevers lika rätt till en god utbildning, oavsett könstillhörighet. Det finns personer med ansvar för jämställdhetsarbete på skolan och att jämställdhetsarbetet finns med på dagordningen vid arbetsplatsträffarna. Lärarna och rektorn säger att de inte diskuterat kunskapsresultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv och jämfört flickor och pojkars resultat utifrån kön. Enligt lärarna finns det en jämställdhetsplan på skolan, men det framkommer att de inte är insatta i planen. De lyfter dock att lärarna fördelar ordet slumpvis till eleverna vilket är ett resultat av skolans jämställdhetsarbete.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området rektorns ledarskap bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt och strukturerat följer upp och analyserar utbildningens resultat och utifrån analysen beslutar om och genomför åtgärder för att ytterligare förbättra undervisningen.

Lärarna uppger att den bedömning som sammanställts på årskursnivå i alla ämnen och som lämnas till förvaltningen inte har analyserats utifrån varför resultaten ser ut som de gör utifrån undervisningens innehåll. Vid diskussioner har lärarna kommit fram till att de behöver diskutera skillnaden i bedömning mellan ämnen. Vid intervjuer samt i den dokumentation Skolinspektionen tagit

del av ges olika exempel på utvecklingsinsatser som pågår men det saknas analyser av kunskapsresultaten i samtliga ämnen. Därmed saknas även konkreta och dokumenterade åtgärder som utgår från resultaten för att utveckla utbildningen. Rektorn uppger att det finns en tveksamhet bland lärarna om hur tillförlitlig en analys av kunskapsresultat kan vara och vilka effekter det får för utvecklingen av undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att tillsammans med personalen utveckla ett arbetssätt där de utvecklar undervisningen utifrån analyser av utbildningens resultat. Enligt skollagen ska kvalitetsarbetet på enhetsnivå genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.⁶ Enligt läroplanen har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.⁷

Bedömningsområdet trygghet och studiero

Skolinspektionens bedömer att utbildningen i *hög grad* utformas så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionens intervjuer med lärare och rektor visar att det på skolan bedrivs ett strategiskt arbete för att främja och upprätthålla trygghet och studiero på skolan. Lärarna uppger att det är en ständig utmaning att se till att det råder studiero. När det behövs kan läraren även samverka med elevens vårdnadshavare i arbetet med att upprätta studiero i skolan. Ordningsreglerna är också ett sätt att arbeta med studiero. Eleverna har genom elevrådet varit med och tagit fram ordningsregler och lärarna säger att dessa kan vara bra att visa på när det händer något.

Granskningen visar även att personalen bedriver ett förebyggande arbete för att förhindra kränkningar bland eleverna. Lärarna berättar att de tillsammans med eleverna aktualiserar sitt trygghetsarbete regelbundet och rektor följer upp

⁶ 4 kap. 4 § skollagen (2010:800)

⁷ Lgr11 Avsnitt 2.8 Rektorns ansvar (SKOLFS 2010:37).

likabehandlingsarbetet bland annat genom att ställa frågor vid medarbetarsamtalen. Eleverna och lärarna ger vid intervjuerna flera exempel på främjande insatser såsom så kallade trivselsvårdar, trygghetsteam, rastvakter och äventyrspedagoger. Eleverna säger att de kan gå till en lärare om det händer något och någon behöver hjälp. Vid intervjuer med elever framkommer dock en känsla av osäkerhet att framföra information och att de inte vill att det ska framgå att det är de som är källan till informationen. Eleverna berättar att lärarna inte talat om för dem vad som händer med informationen och inte heller vad de ska göra om någon vuxen skulle kränka dem. Lärarna uppger att de kan bli bättre på att klargöra för eleverna vad som sker om eller när elever kommer och berättar något. Anonymitetsskydd och vilka vägar informationen tar skulle lärarna kunna bli tydligare med för eleverna, säger lärarna.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 4 april 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 403–2017:6372) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larsson
Beslutsfattare

Kristina Svensson
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se/inspektion2018

Bilagor

Underlag för bedömning i inspektion 2018

Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Bilaga: Underlag för bedömning i Inspektion 2018

I Skolinspektionens beslut för regelbunden kvalitetsgranskning får varje skolenhet en sammanfattande bedömning. Den sammanfattande bedömningen består av en sammanvägning av de tre bedömningsområdena och ges enligt följande tre nivåer: *God kvalitet, Förbättringsområden finns* och *Ett förbättringsarbete är nödvändigt*.

I granskningen ingår tre bedömningsområden. Inom respektive område granskas följande delar:

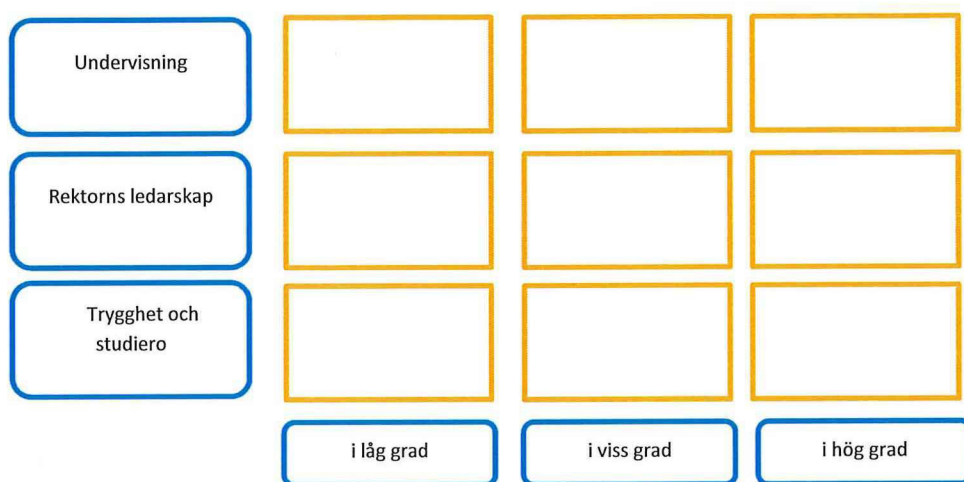
Undervisning: Undervisningen är målfokuserad, strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd för eleverna. Undervisningen är utmanande för alla elever. Att det i undervisningen ges återkoppling mellan elever och lärare angående undervisningens kvalitet och elevers lärande/kunskapsutveckling.

Rektors ledarskap: Rektorn fokuserar på skolans lärandeuppdrag samt stödjer och utvecklar personalen. Rektorn utvecklar utbildningen. Rektorn fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas behov och förutsättningar. Rektorn verkar för elevers lika rätt till en god utbildning i trygg miljö, oavsett könstillhörighet.

Trygghet och studiero: Personalen inom skolan bedriver ett strategiskt arbete för att främja och upprätthålla trygghet och studiero för elever. Personalen bedriver ett främjande och aktivt arbete för att förebygga kränkande behandling av elever.

I granskningen värderas kvalitén inom varje bedömningsområde med hjälp av ett bedömningsschema som innehåller tre nivåer: i låg grad, i viss grad och i hög grad, se figur 1.

Figur 1: Bedömningsschema – skolenhetens bedömningsområden fördelat på tre nivåer

Bilaga: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Fridas hage är en kommunal skola i Tjörns kommun. Skolan har vid inspektionstillfället 196 elever varav 31 elever i förskoleklass och 165 elever i årskurs 1-5. Undervisningen sker i huvudsak i åldershomogena klasser. Verksamheten leds av en rektor.

Kunskapsresultat årskurs 1

Enligt de uppgifter som skolan lämnat till Skolinspektionen bedömdes 100 procent av flickorna och 93 procent av pojkarna nått de nationella målen/kunskapskraven i läsförståelse i årskurs 1 vid läsårets slut 2017.

Kunskapsresultat årskurs 3

Enligt skolans redovisning för läsåret 2016/17 framgår att samtliga flickor och 83 procent av pojkarna nådde kunskapskraven i ämnet svenska. I ämnet matematik nådde samma läsår 79 procent av flickorna och 75 procent av pojkarna kunskapskraven. Samtliga flickor och pojkar nådde kunskapskraven i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen.